

TAPOLCZAI LAPOK

EZELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÓWY B.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K., negyedévre 2 korona 50 fillér.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések árszabály szerint. Nyílt-tér sora 1 korona.

A buza.

A mezők arany fejkötője lehullott a kasza alatt s a rónák kincse csomóba kötve, vagy már kicsépelve várja rendeltetését, a szétosztást, mely enyhülést hoz a sokat nélkülözötteknek, örömet a várva-váróknak, az erő, az egészség, a munkabírás forrásává válva.

Az asszonyok arattak az idén. Nehéz, nem megszokott munka az nekik, hogy sarlóval vagy kaszával maga vágja a rendet, de az idén még nehezebb volt mint a háboru eddigi éveiben.

Minden házból hangzik már a cséplőgép monoton danája, kicsit szomorun, mint valamely mollban tartott dal, teive méla reminiscenciával a jobb időkről, mikor gazdagabban onthatta a nagyobb szemű búzát. És mégis a cséplés több meglepetést rejt, mint csalódást. Nem vagyunk olyan szegények, mint gondoltuk. Ha kicsiny is a szalma, azért van a kalászbán s ha jól osztják el, jut mindenkinek enni. Sehogy sincs megindokolva a 7, illetve 12 kilós fejkvóta, melyet itt, nálunk Magyarországon, hol mindig a buzakenyér és a tészta volt a fő táplálék, nem lehet egyébként venni, mint fenyegetésnek. Olyan fenyegetésnek, melyet

kérünk mielőbb visszavonni. Olyan ijesztő ez, melyet a magyar nép nem érdemel, s mely a legsúlyosabb következményeket vonhatná maga után. Elsősorban azt, hogy ősszel a parasztasszony, aki már az idén is eleget sanjargatott, mert elszedték májusban az élelmét, nem vetne, csak annyi búzát, amennyire magának szüksége van. Ez azután olyan veszteség lenne, nemcsak nekünk, hanem a búzánkra szoruló szomszédoknak is, hogy azt nem lehetne összehasonlítani azzal, ha meghagyják a falusi népnek a megtermesztett gabonából a megszokott élelméhez szükséges részt.

Meg miért nem engedik meg, hogy a városi ember a falun megvehesse a gabonaszükségletét? Miért kell mindent elszállítani központokba, hogy azután központokból küldjék a lisztet — milyen lisztet! Miért komplikálnak mindent szállítással? Miért foglalják le a vasutat olyan szállításokra, melyre éppen semmi szükség sincsen, s mely nélkül sokkal egyszerűbben, sokkal könnyebben menne az élelemmel való ellátás?

A háboru előtt és a háboru első éveiben is a kis városi emberek mint a raj mentek ki falura beszerezni a nekik szükséges gabonát, azt megörömtették és bevitték maguknak — hány volt, aki testvértől, sógortól,

komától ajándékba kapta — s így meg volt a jó, egészséges lisztjük, nem a rossz raktárakban összefüledt, szellőtlen helyen megnyirkosodott. Mért ne lehetne ezeknek engedélyt adni a termelőtől való vásárlásra, vagy az ajándékba kapottak behozatalára?

Mással sem törődnek most az emberek, minthogy a gabonaszükségletüket biztosítsák. Rettentő helyzet, hogy még most sem jött meg a vásárlás megengedéséről szóló értesítés. Hogyan vegyen Tapolcza lakossága kizárólag tapolczai termelőktől, mikor azoknak maguknak sincs elég?

Valósággal érthetetlen a rendelkezés, mert sokkal világosabb lett volna, ha egyszerűen kimondják, hogy gabonát venni nem szabad. De akkor adnának lisztet mindenkinek, akinek jár. Hány család van, ahol csak július 24-ig való liszt volt és azóta nem vehettek gabonát, de még lisztet sem kaphattak. Meg itt van az a sok konvenció vincellér, kiknek részére szintén most kellene beszerezni a szerződés szerint megjáró mennyiséget.

Ennek a lehetetlen helyzetnek a következménye, hogy százakat adnak egy métermázsza gabonáért, amit aztán darálással örölnék meg. Mondanunk sem kell, hogy micsoda pazarlás ez, mennyi jó liszt kerül így az állatoknak.

Balatoni fürdők.

Régi krónikások írását olvasgatom. Régi fürdőkről s ezek közt egy legrégebb magyar fürdőről szólnak a fakult sorok. Régi, legendás szép idők... Hol voltunk mi még akkor, régi dicső eleink nyugodtan üzték a nemes vadat a napsugáros keleten, amikor annak a fürdőnek már virágzott idegenforgalma s előkelő, gyönyörű kéjlakjai közt világ híres császárok és királyoknak kincseket érő palotái fényeskedtek. Álom-e vagy való a Balatonról szóló ez a legendás szép rege? De valóságnak kell lenni, mert nemcsak egy, hanem több forrásból is merithetjük az adatokat, hogy a Balaton, a mi gyönyörűséges tó kertünk, a rómaiak idejében a világ leghíresebb és látogatottabb fürdője volt.

Ismert fürdőhely lehetett már a rómaiak előtt is a Balaton, de igazi fejletté és virágzóvá az ő uralmuk alatt emelkedett. Amint a legmelegebb nyári napok beléptek, Roma s ezenkívül különösen Aquincum és Scarabantia (a mai Buda Óbuda) előkelőségei seregűl keltek utra a Balaton felé. Augusztus császár és udvara, később Nero császár is, nem egy esztendőben töltött itt néhány hónapot. A tó ennél fogva, mint Petronius, a római udvar kedvence és hadvezér beszéli, nyáron a patriciusok találkozási helye volt.

A tó somogyi oldala lakatlan volt; itt csupán vízi madarakra rendeztek vadászatot, míg az egész zalai oldalt Keszthelytől Balatonfüredig, vagyonokat érő villák és kéjlakok lepték el sűrűn.

A Keszthely közelében levő Fenék állomásánál volt mocsarakat kiszáritották, rabszol-

gákkal egyengették az utakat és pusztították ki a vadakat. A legrövidebb idő alatt. Fenéken kis kolónia keletkezett, mely állandóan letelepedett s földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozott.

A páduai író, Jakobo Alessio följegyzései szerint a Balaton partján Augustus császár alatt több mint 20.000 ember lakott, akik Aquincumból, Scarabantiából, Aquileiából és Romából jöttek. Különös előszeretettel laktak a római patriciusok a mai Badacsonyan, mely hely Nero alatt a legrettenetesebb orgiák és bachanaliák színhelye volt. A Balaton Augustus császár halála után, ki Fenéken még egy cirkuszt is építtetett (ennek romjait röviddel ezelőtt ásták ki), a római hadvezérek, elősárgók és szenátorok „üdülkertje” maradt. Ha valaki nyáron néhány hetet egy barátnője társaságában zavartalanul akart eltölteni, úgy a Balatonhoz utazott.

Nero alatt jött Badacsony divatba, mely helyet Buleának hívták. Nero, a ki vagy háromszor tartózkodott hosszabb ideig a Balaton mellett, gyönyörű kastélyt építtetett magának. Volt ezenkívül egy diszbárkaja, a melyen kisebb nagyobb utakat tett a Balatonon, — a Bakony erdejében vadászott vadonon. Buleában gyilkolta meg Nero nagy-nénjét Meneninat, mert életmódja miatt heves szemrehányásokat tett neki.

A császári és más előkelő udvarok által kifejtett fény, pompa s az ezzel járó szórakozások persze még vonzóbbá tették a Balaton, a hová a szomszédos országok uralkodói is siettek eljönni néhány heti üdülésre. A „Balatontól” — írja az akkori krónikás — idillikus utak vezettek be a zöld hegyek

közé. Az utak mentén s a paradicsomi völgyek ölében, ékes paloták és villák emelkedtek; ezen épületek nagyrésze idegen királyoknak és a római birodalom alkirályainak képezte nyári lakhelyét.

Volt-e fogadói és vendéglői élet a Balatonon? Feltétlen kellett, hogy legyen és pedig nem utolsó rendű. A fürdőzők közt sokan voltak, kik csak maguk, vagy barátnőjükkel nyaraltak. Voltak, akik csak rövidebb ideig tartózkodtak a fürdőhelyen, így ezeknek ellátásáról csakis fenti módon lehetett gondoskodni. „Földhegyre, a tó tulsó felére, gyakran nagy társaságok mentek és vig mulatozást csaptak!” — áll a régi írásokban. A somogyi oldalon, valahol kiránduló vendéglő vagy csárda létezhetett s az átrándulók bizonyára ott mulatoztak és szórakoztak. Szóval, fogadói és vendéglői életben abban az időben sem volt hiány.

Buleát, vagyis Badacsonyt azután tüzvész pusztította el s többé föl se épült. Aquincum és Scarabantia hanyatlásával a rómaiak építette helyiségek is mindinkább elnéptelenedtek. Azután nagyot zökkent a világ kereké is: Karthago megsemmisült, Róma ledült s ennek roppant nagy kiterjedésű birodalmait a népvándorlással ideszakadt új népek s nemzetek foglalták el. Amikor a mi eleink idekerültek, már megint volt élet a Balatonon, bárha nem is a hajdanihoz hasonló, a mi aztán hol gyengébben, hol jobban ápolva, fenn is maradt napjainkig. Most pedig azon az uton halad, hogy a régi, legendás idők szép életénél is szebb és virulóbb élet kezd kibontakozni a hajdani világ népei által is bálványozott szépséges tengerünk partján.

Bosnyák Géza főispán beiktatása.

Vasárnap délután érkezett Zalaegerszegre, székes városába *Bosnyák Géza* főispán. A város határán dr. *Keresztury József* polgármester üdvözölte, a vármegye házában *Kolbenschlag Béla* alispán. Följegyzem az alispánnak szép hasonlatát. Állandó lakásul átadva a megye székházának kulcsait, azt kívánta, hogy amiként e kulcsokkal a lakást, azonképen találja meg a főispán az utat a megye közönségének a szívéhez is. *Bosnyák* főispán meleg szavakkal válaszolt mindkét helyen. Ismerős helyre jött. 20 év óta működik a megyeteremben, s a tisztviselőkben nemcsak ismerősöket, többnyire barátokat is bir.

A bevonulás díszét mutatja a nagy Kossuth-utcát előzőnlő néptömeg s a háromszinű zászlók és a megye s város színét viselő kisebb zászlók özöne.

Julius 30-án hétfőn d.-e. 10 órától 12-ig tartott a beiktatás ünnepélye a küldöttségek tisztelgéseivel együtt.

Pont 10 órakor megtelt a nagytemplom, a megye különböző részeiből bejött törvényhatósági tagokkal. *Legáth Kálmán* esperes apát-plébános nagy segédlettel végezte az istentiszteletet. *Horváth János* kántor helyettes új énekeket adott elő részint maga, részint diákkar felléptével s helybeli kasszonyok kedvesen csengő hangjával.

A vármegyeházán *Kolbenschlag Béla* alispán elnököl s gróf *Batthyány Pál* bizottsági tag vezetésével küldöttség hívja meg az avató gyűlésre *Bosnyák Géza* főispánt.

Nagy tartalmu beszéddel foglalta el székét az új főispán. Több helyen költői lendület van beszédében. Elsőben imádsággal kezdi, hogy Isten világítsa meg elméjét és erősítse, hogy méltóan megálljon ezen a kiváló helyen. Kitérő vonásokkal festi a háborút s ebben a magyarnak a dicsőségét.

Ezért a véres dicsőségért csak illik, hogy jogot is adjunk a nagy magyar tömegnek, mely legnagyobb mértékben vérzik. Értetni kell alatta a választójogot. Széchényi és Felsőbüki Nagy Pál szerint be kell vonni a népet az alkotmány sáncába s annál erősebb lesz a nemzet. Kifejti programjában a közigazgatásnak különböző ágait. Szól a tisztviselők magatartásáról, a közegészségügyről, a tanügyről, a földművelésről, iparról és kereskedelemről, kárhóztatva a tejfölözö követítést stb. De az egész nagy beszédből különösen elbódító, jól eső bizsergőssel nyilalhatott szívünkbe egy hang, egy hang azért, mert új volt, egy hang azért, mert hivatalos helyről, hatósági nyelvektől, hatalmi magaslatoctól eddig ez még sohasem hallatszott. A tisztviselő emberségesen, sőt gyöngéden bánják a „felekkel” szól *Bosnyák* főispán, avval a nagy tömeg magyarsággal, mely patakokban ontja véré a hazáért; bánják gyöngéden s tanulja meg, hogy nem a tisztviselők kedviért van a közönség, hanem a közönségért van a tisztviselő. Eszünkbe juthat erről szegény nagy *Ugron Gábor* és *Bartha Miklós*, akik félszázadon át hirdették apostolokként ezt az elvet, ostorozva a mérges „dullókat,” akik basáskodnak vala. Hirdették, de soha hatalomra nem jutottak, hogy parancsban is adhatták volna ki az elvet. Várnunk kellett a nagy *Ugron Gábor* fiára, aki most elég korán hatalomra jutott s most az ő belügyminiszteri hatalmas szözeata parancsként zeng végig az országon a főispánok ajkain, hogy nem a tisztviselőkért van a közönség, hanem a tisztviselők vannak a közönségért...

Végül újra imádságszerű fohással zárja beszédét a békéért, de a megerősödő Magyarországgal.

Hosszantartó tapssal fogadta a közönség. *Gróf Batthyány Pál* állott föl ezután, törvényhatósági bizottsági tag, orsz. képviselő, s legnépszerűbb volt főispán és többször éjenzéssel félbeszakított üdvözölő beszédet tartott. Vácolja a világháborúnak rettentő éjszakáját; de mintha már derengene... a

győzelem és a béke fényes hajnala mintha közelegne... S mintha az egész világ győzne, a demokrácia eszméjének valóstításával, a magyarnak is győznie kellett s győznie kell (értsd a választójogot); s győző az egész világ a békével, egy általános világ békével, melyet ugyan most még csak sóvárunk, de amelyet immár jó reménnyel várunk. E gyönyörű eszmék fejtegetése után jogosan meleg lélekkel üdvözölheti *Bosnyák Géza* főispánt, aki 20 év óta szerepel e megyeteremben, aki több év óta függetlenségi orsz. képviselő és a ki a 48-as eszméknek izig-vélg törhetetlen hű bajnoka, s aki ilyen lélekkel éppen most jön a főispáni székbe a Deák Ferenc vármegyéjébe, amikor a 48-as nagy eszméknek nagyobb megvalósulását kell megteremteni, amikor megint egy új, újabb Magyarország előtt állunk. Jó kezekben látja Zalavármegyét. A gyönyörűen átgondolt s kifejezett beszédet szintén hatalmasan megéltjezték.

Eitner Zsigmond orsz. képviselő indítványára mindakét tartalmas beszédet jegyzőkönyvbe véteti a díszközgyűlés, külön kinyomatja s a bizottsági tagoknak szétosztja.

Bosnyák Géza főispán ezután a mellékteremben fogadta sorrendben a hatóságok, hivatalok, testületek küldöttségeinek tisztelgéseit. Egyéb ceremóniák és multságok országos intézkedés szerint elmaradtak.

Itt említjük meg, hogy *Bosnyák Géza* főispán öméltségi *Bubics Tivadar* vármegyei jegyző üdvözölte s a közönség nevében hatalmas virágbokrotát nyújtott át a mindig gyönyörű szépsége asszonyának.

A tapolczai választókerület alkotmánypártja nevében *Forster Elek* pártelnök, mint-hogy az installacion rajta kívül álló okokból személyesen részt nem vehetett, táviratilag üdvözölte a párt nevében az új főispánt.

A badacsonyi állami közpince.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Mindenekelőtt fogadja őszinte köszönetemet azon szivességeért, hogy multkori s ez ügyben irt első cikkemet volt kegyes b. lapjában közreadni.

Már akkor is volt szerencsém említeni, hogy e cikkem folytatásában a közpince által szolgálható célokat részletesebben is szándéksom kifejezni s most ennek szükségét igen tisztelt Szerkesztő Ur hozzáfűzött megjegyzése alapján még inkább érzem.

Erős a meggyőződés, hogy ily irányu cikkeim közlésétől a jövőben sem fog elzárkózni, hiszen ezzel csak a közügynek teszünk szolgálatot s épen ezért vagyok bátor jelenleg is és esetleg a jövőben is helyet kérni b. lapjában.

A közpince első és legfontosabb célja: az okszerű kezelés terjesztése és fejlesztése. Taián mondanom is felesleges, hogy erre nemcsak vidékünkön, de az országban is mindenfelé feltétlen szükség van, mit a vezető körök belátván, úgy igyekeztek e kérdést megoldani, hogy az ország híresebb bortermő vidékein a badacsonyihoz hasonló célzattal állami közpincéket létesítenek. Természetesen itt nem a borkereskedőkről s a magyar pincészettel kapcsolatos szőlőgazdaságokról beszélnek, hol részben az üzleti érdek, másrészt pedig az intenzivebb rendszer szakértő pincemestereket állít szolgálatba, de beszélnek a különböző társadalmi osztályokba tartozó kisebb szőlőbirtokosokról, kik az ország bortermésének nagyobb hányadát termelik s mert a helyes borkezeléssel lekinkább ők nincsenek tisztában, nagyon természetes is, hogy a bortermés zöme a helytelen kezelés folytán nem felel meg a kívánalmaknak. Rajtuk van hivatva segíteni, az állami közpince is segíteni akar olyképen, hogy programjába felvette az okszerű borkezelés terjesztését és fejlesztését. Ez okból elsősorban is lehetővé tette, hogy mindazok, akiknek nincs módjukban bármi oknál fogva is szakértő pincemunkást tartani, vagy akik egyéb elfoglaltságuk miatt boruk kezelését irányítani képtelenek, de meg ahhoz sok esetben nem is értenek, boraikat kezelés és esetleg értékesítés végett is beadhassák az állami közpincékbe, ahol azokat az állam garantálja s a kezeléssel megbízott tisztviselő anyagi felelősége mellett kezelik igazán csekély díjazásért, mondhatnám majdnem ingyen.

Az a kérdés már most, megfelelt-e eddig az állami közpincék ennek a célnak? Erre az a válaszom, hogy azok a pincék, amelyekben az üzem a háboru előtt a kezdet nehézségeinél fogva — a mi természetes is — csak szerényebb mértékben, de mégis megindult, mint pl. a beregszászi, a sátoraljai helyi és a miskolci pince, céljuknak megfelelően ma teljes, sőt túlterhelt üzem mellett rendkívül áldásos működést fejtenek ki a körzetükbe tartozó bortermelők előnyére, amiről bárki ott a helyszínen meggyőződhetik.

En azonban ez alkalommal csak a bada-

csonyi közpince ügyeivel óhajtok foglalkozni, mert ennek ez ideig nem áll módjában megfelelnie e célnak oly mértékben, amint azt a közpincét létesítő állam s az érdekelt szőlőbirtokosság is óhajtaná. De legyünk tárgyilagosa s az okot ne csak magában az intézményben keressük, mert ez igazságtalan, de nezzünk csak alaposan körül s figyeljük meg a kísérő körülményeket is.

En, aki 1914 tavasza, tehát majdnem a pince megnyitása óta, itt teljesíték szolgálatot, eleitől fogva figyelemmel kísérhettem a dolgot, sokat tapasztaltam és így tán nem szerénytelenség, ha kijelentem, hogy: ha a pince ez ideig nem volt képes teljes egészében ezen első céljának megfelelni, ennek okát a rendkívüli viszonyokon kívül ott és abban kell keresni, hogy maguk a szőlősgazdák, akiken a pince épen segíteni volt és van hivatva, nem igyekeztek az alkalmat kihasználni.

Legyünk tisztában azzal, hogy a pince nem üzleti érdekből, nem nyereszkesedésre alapítva létesült, s így nem is lehet célja a borok összevásárlása, mert akkor épen kiszorítaná azokat, kik a pince célját felismerve, az okszerűbb kezelés kitanulása és elsajátítása végett boraikat ide beadni szándékoznak. Már pedig legtöbbször azt lehet hallani, hogy üresen áll a pince, az állam nem vásárol bort, minek a pince, ha nem felel meg céljának? Hát kérem, ennek nem is a célja, üresen sem áll a pince, mert biz van abban bor is, ha bár nem is annyi, mint amennyi ennyi idő alatt már lehetne benne, de hiszen alig lett átadva a pince a forgalomnak, kitűtött a világháboru s a vele kapcsolatos rendkívüli körülmények olyan abnormis viszonyokat létesítettek, hogy az ebből származó s részben ezzel magyarázható kisebb érdeklődés nem lehet egy oly nagyszabásu intézmény terhére írni, amely intézménynek még a rendes viszonyok mellett is jó pár év kell ahhoz, hogy kitűtött céljának megfelelőhessen. Hogy ma még nincs oly sok bor a pincében, annak másik oka pedig a bizalmatlanság, amit különösen az előbbi években elég gyakran és nyíltan emlegettek előttem. Most már azonban bátran mondhatom, hogy mindazok, akik tán eleinte bizalmatlanok voltak, de e bizalmatlanságot féltetve próba útján belátták a különbséget, az itt és otthon kezelt boraik között, mind elismerik e pince közhasznosságát s az első évben beadott kisebb mennyiségű boraik helyett mindig több és több bort adnak be kezelésre. Ezért mondtam, hogy a pince már eddig is megfelelt ezen első céljának oly mértékben, amint az módjában állott.

S ha majd idők folyamán a bizalmatlanság teljesen megszűnik, ha majd a béke napjaiban lassankint a rendes viszonyok visszajönnek s a birtokosság tudatába megy a pince közhasznossága, mind több és több bor fog bejönni kezelés végett, mikor is a folytonos munka változatossága és szépsége fokozni fogja oly mértékben, amint azt a

közpince má
időközönkint
folyamokról
gazdák pedig
borkezelés is
teljes egészé
felelni. Ehhez
a birtokossá
vegye igényt
segítse azt ki

Erre pedig
alkalom nyílt
ez idő szerin
korai is a
bocsájtkozni,
talan azon fö
mint minőség
ha már most
számításba
tartanam, a t
értékesíteni,
november, c
maximumát.
helye, hogy
tározza, vagy
hozza be ide
lenne e célr
kezelőségéhe
kor. kölcsön
kezés arányá
már ebbe sz

Fogjunk
propagandát
a pince iránt
Igen tiszte
Badacsony

Két asszo
— Mond
kell egy jó
— Mi kel
kávé, búsz
dohány.
— De F
magát, miki
— No ne
A petroleu
finom liszte
be, a dohá
veszek...

— Igaza
ma nem új
vagy rendel
burjánzik n
lehet valam
dohányért n

Egy tap
korona és
kath. elemi
állásra töb
kezdő tani
360 korona
szerezte v
képzettség
éves korát
tatása, a sz
anyagi tők

A tanít
nevel, ma
annyi a fiz
kocsi vezet

A mult
felé indul
hőségnek,
a sok utas
egymás m
szinte pat
hölgy a ki
nehezen k
bizony áll
áll a kis
álldogalást
hangon o
kérem, ma

közpince már most is megérdemelné; az időközönként tartandó pincegazdasági tanfolyamokról elkerülő lelkészek, tanítók és gazdák pedig magukkal viszik az okszerű borkészítés ismereteit, s ekkor fog a pince teljes egészében ezen első céljának megfelelni. Ehhez azonban idő és az kell, hogy a birtokosság saját jól felfogott érdekében vegye igénybe a közpince szolgálatait és segítse azt kitűzött célzatának elérésében.

Erre pedig az idén különösen kiváló alkalom nyílik, mert hiszen a szőlők állapota ez idő szerint igazán kedvező s ha ma még korai is a termést illetőleg jóslásokba bocsátkozni, mégis tán nem egészen alaptalan azon föltevés, hogy úgy mennyiségileg, mint minőségileg jó szüretre van kilátás. S ha már most az előző évek tapasztalatait számításba vesszük, elhibázott dolognak tartanám, a termést mindjárt a szüret után értékesíteni, hiszen a bor ára rendszerint november, december hónapokban éri el maximumát. Akinek tehát nincs megfelelő helye, hogy termését a két hónapig is raktározza, vagy akinek nincs elegendő hordója, hozza be ide a pincébe borát, s ha nem lenne e célra hordója, forduljon a pince kezelőségéhez, hol e célra hektoliterenként 1 kor. kölcsöndíj ellenében a készlet és jelentkezés arányában kaphat hordót s mustját már ebbe szűrve edesen átadhatja.

Fogjunk össze, csináljunk ez eszmének propagandát s mindjárt más lesz véleményünk a pince iránt.

Igen tisztelt Szerkesztő Urnak
Badacsonylábdíhegy, 1917. július

Öszinte tisztelője
Szabó Jenő.

Kor és kórképek.

Két asszony beszélget a vásárbán.

— Mondja csak Kovácsné asszony, mi kell egy jó almás réteshez?

— Mi kell? Fél liter petrolium, tíz deka kávé, húsz cigaretta, meg egy pakli pipadohány.

— De Kovácsné, az istenért, mi lelte magát; miket beszél? Mi történt magával?

— No ne ijedjen meg. Mindjárt megérti. A petroliumért a szomszéd asszonytól finom lisztet kapok, a kávé almára cserélem be, a dohányon és cigarettán meg tojást veszek...

— Igaza van. Az ilyen és hasonló esetek ma nem újdonságok. Hiába tiltja a törvény, vagy rendelet a cserekereskedést, az jobban burjánzik ma, mint valaha. Pénzért alig lehet valamit kapni, cukorért, petroliumért, dohányért mindent.

Egy tapolczai sofőr évi fizetése 6000 korona és teljes ellátás. A tapolczai rom. kath. elemi iskolához hirdették két tanítói állásra többen, mint harmincan pályáztak, kezdő tanítók évi 1400 korona fizetés és 360 korona lakásbérfizetéssel. A sofőr megszerzte vizsgáját, bármilyen csekély előképzettség után, néhány hét alatt, emez, hat éves korától húsz éves koráig tanult, tanítatása, a szellemi munkáján kívül, tekintélyes anyagi tőkét képvisel.

A tanító, aki embercseméteket nemesít, nevel, magasztos munkájáért nyolcadrészt annyi a fizetése, mint az élettelen mozgó-kocsi vezetőjéé.

A múlt vasárnap délután a Balatonpart felé induló vonatokon, dacára az őrési hőségnek, annyi kiránduló volt, alig fért el a sok utas a vonatban. Még a folyosókon is egymás mellé préselve álltak az emberek, szinte patakzott róluk az izzadság. Egy hölgy a kis fiával utazott. A mama nagy nehezen kapott ülőhelyet, de a kis fiu bizony állva maradt. Egy darabig csak áll, áll a kis gyermek, de mikor elunja az álldogálást, meg a lába is fájni kezd, siró hangon odaszól az anyjának: Anyuskám kérem, majd ha visszafelé jövünk, nekem is

ülőhelyet váltson, hogy ne kelljen annyit állanom...

Ma, amikor a közszükségleti és élelmi cikkek árai 400—2000 százalékgig emelkedtek a tanító tíz hónapi, heti 5 órai — testet, lelket öltő munkája honorálásának 240 koronáról 360 koronára leendő felemelését kéri, — akad oly képviselőtestület, amelynek néhány tagja, tisztelet a kivételnek, nem épen tiszteletreméltó hangon ellenzi az ugysis csekély óradíj 50 százalékgal felemelését. Igen, a szellemi tőkét csak az becsülheti le ennyire, aki azt maga sem szerezte meg, ezért nem tudja értékelni — de talán ugyanez a bölcs városatya tiszter annyiraért fuvaroz egy öl fát ma, mint háboru előtt; és talán épen a tanítóknak.

HIREK.

Élet, halál.

Valahogy úgy vagyunk az étellel: csak annyira becsüljük, amennyi örömet tud nyújtani. Csak akkor vagyunk megelégedve sorsunkkal, ha az a mulatozás jókedvet adja cserébe a munkával töltött időnkért. Mihelyt fájdalmat okoz, azt mondjuk: kutya élet. A jó életet szeretjük minden, azt keressük, mert csak az lehet a célunk.

Nem is szabad elitélnünk senkit azért, ha a jó életre törekszik. Még a cselédek sem. Ez annyira emberi jog, mint maga az élet. Az utak azután, melyeken keressük, különbözők. Legtöbbször csak a Szerencsétlenség, a Halál mutatja meg: ki milyen uton ment a célja felé.

A Balatonnak ismét halottai vannak. Badacsonyan csónakázni ment egy társaság és ketten nem tértek vissza. Nyugodt volt a tó arca, bizalmat keltő, hívogató. Akik beültek a csónakba, hittek az ígértben: a tiszta égből, a víz sima tükreben, hogy nem lesz vihar. Nem hullámozott a nagy víz, és mégis sirja lett két virágzó életnek.

Három leány és három férfi keresett szórakozást a tó vizén. Három leány, ki a hét napjait a háztartás munkájával tölti el és három férfi: egy szabadságos huszár, egy legényke és egy orosz. Vasárnap délután volt. Vigan voltak, a harmonika szólt, ének hangzott. Miért is lettek volna szomorúak? Lányok és fiúk, ha együtt vannak, mindig vigák. A szomorúság az öregségé.

Az életnek örvendő látta, hogy az urak, meg az uri lányok, élvezettel szántják a csónakukkal a víz tükre: megkivánták. Az az érzésem: nem azért az élvezetért, a mit a hímálózó csónak, a haladás kellemes légáramlása szerez, nem. A lányok arra gondoltak, hogy milyen jó lesz oly szorosan egymás mellett úlni a férfival és az érzéstől előre megremegetek. És a legények is azt érezték, a mit a lányok, mert mi minden egyet gondolunk.

Tempósan siklott a csónak, vig nóták lüktető üteme, bele vegyülve az öröm nevetésének a hangjával, kiverődött a partra. Majd a kétségbeesés hangjait hozta a szellő: a csónak fölborult és mindenki magával, az élete megmentésével törődött. Ki a csónakba kapaszkodott, ki uszással keresett menekülést. Az ifju legénykénél erősebb volt a víz, erősebb még a huszárnál is, ki majd két éven át megszokta a küzdelmet a veszedelemmel, a halállal. És im most egy vékonyka hínár fogta meg a végzet elháríthatatlanságával és húzta le a mélybe...

Szegény huszár; a sorsa megdöbbentő: annyi keserves napot élt, szenvedett át a földi pokolban és most, mikor azt a pár napi szabadságát akarta jól élni, meg kellett halnia. Kedden akarta együvé kötni a sorsát egy életre egy leánnyal, aki most nem volt vele. Furcsa: kedden lett volna az esküvője és még vasárnap más lányokkal keresett szórakozást. Leány ült mellette... Miért esett volna ki az erős kezéből az evező? Talán ölelni akarta a kívánatos leányt, talán ezért vesztette el kezéből a sorsát? A magára

hagyott evező élesen vágott utat a vízbe, a huszár utána hajolt és vele billent a csónak.

Sajnáljuk a leányt, ki hiába várja a parton a vőlegényét. Mi mindent vitt ez az egy csónak: ígértet, reményt, szerelmet, életeket. De vigasztalódjék: katona volt, a kire várt s talán úgy is hiába lett volna minden tervezése. Hisz most annyi sok reményt temet szegény, gazdag, ur és paraszt, egyformán.

Az élet minden embert egyformává tesz, csak a halál különböztet meg. Ha valaki, a kit egykor mindenki eltejtett, egy álomhozó nyári délután örökre lehunyja szemét: ennek a világnak rendje szerint vész el. Még kijár neki egypár sor az újságokban, nem az érdeme, hanem a sorsa szerint s ezzel vége: mehet a Styxen át. De ha valaki fiatalon, szerencsétlenül veszti életét, sorsa megrendít és megkönnyeztetlen senki sem hagyja. A halál megkülönböztető kegyetlensége az a mi megindít, elszomorít bennünket.

A ut végénél, a hol a Halál vár, látjuk csak meg az Életet. Mikor még él az ember, nem kutatjuk: hogyan; mikor szerencsétlenül jár, kérdezzük: miért tett így? A halál ad jogot nekünk, hogy beleszóljunk mások életébe és kérdezzük: másképp nincs is jól, mintha a szobalányok nem csónakáznak?

Kitüntetés. — Öfelsége elrendelte, hogy *Schwarz Henrik* tart. honv. hadnagynak a legfelsőbb dicsőítő elismerés (ezüst Signum Laudis) újjalag tudtul adassék.

Főszolgabíró-választás. *Malatinszky Lajos* főszolgabírónak Bihar vármegye főispánjává történt kinevezése folytán megüresedett zalaszentgróti főszolgabírói állásra a zalaszentgróti járás törvényhatósági bizottsági tagjai *Bolka Andor* szolgabírót jelölték s így valószínű, hogy ő néki van a legtöbb kilátása ezen állás elnyerésére.

Nyilvános köszönet. — A Vörös-Kereszt Egyesület tapolcai fiókjára javára adakozni kegyesek voltak: *Hertelendy Ferencné* urnő 60 koronát, mint a nevét viselő ágyalaptvány egy havi részletét; N. N. 10 koronát. Fogadják a kegyes adakozók hálás köszönetünket. Az Elnökség.

A szorgalom és jóviselet jutalma. A vallás és közoktatásügyi miniszter 50 koronát adományozott a tapolczai iparostanulók iskolájára részére, az iskola egyik legszorgalmasabb és legjobb viseletű tanulójának jutalmazására. Az iskola tantestülete a jutalmazásra *Tóth József*, — *Steiner Zsigmond* tapolczai lakatos mester tanulóját terjesztette fel a miniszteriumba. A jutalomdíj nem régen érkezett meg s így annak átadása már a tanéven kívül történt. Mégis az iskola igazgatóságának felhívására a tantestületen kívül úgy a helybeli iparosok, ipartestület képviselői és a tanulók közül többen megjelentek a múlt vasárnap történt átadási ünnepélyen, amelyen *Stephaneck János* igazgató tartott alkalmi beszédet, amelyben a további szorgalomra, jómagaviseletre továbbképzésre híván fel, átadta 50 korona jutalmát, a tanulónak, jelen volt társait pedig a példakövetésére hívta fel, végül a jelen voltaknak megköszönte az érdeklődést. Az ipartestület nevében *Koncz József* elnök mondott köszönetet a tantestületnek, az iparostanulók szellemi képzésében kifejtett odaadó fáradozásukért.

Képviselőválasztás Nagykanizsán. *Bosnyák Géza* Zalavármegye főispánjává történt kinevezésével megüresedett a nagykanizsai választókerület országos képviselője, amelyre két jelölt van; a függetlenségi *Vizlendvay Sándor* és akisgazdapárti *Karlovcics József* kiskanizsai gazda. Ugy látszik a választás, amely folyó hó 11-ikére lett kitűzve, elég küzdelmes lesz, mert mindkét pártnak nagy számu hive van.

Rokkantak is lehetnek tanítók. Eddig csak teljesen ép ember léphetett tanítói pályára. A vallás és közoktatásügyi miniszter most szakított ezzel a felfogással. Elrendelte ugyanis, hogy mindazok a tanítóképzőintézetű növendékek, kik a háboru folyamán rokkantak lettek, jelentkezhetnek tanulmányaik folytatására. Jelentkezhetnek még azok a rokkant

katonák is akiknek egyébként meg van a szükséges előképzettségük.

Tegyünk címmásolatot a csomagba. A postacsomagok címrátának pontos másolatát helyezük a csomagokba, mert ez esetben, ha a csomagról szállítás közben a címrát leválik a csomag miatt a tartalom megállapítása és a romlandó küldemény eladása végett azt hatóságilag fel kell bontani, a bizottságnak módjában áll a bent talált címmásolat alapján a küldemények helyes irányba terelése és kézbesítése iránt késedelem nélkül intézkedni.

Népfelkelők szemléje. A honvédelmi miniszter rendelete értelmében az 1897—98—99 években született népfelkelésre kötelezettek szeptember 3-tól — 22-ig terjedő időben népfelkelési szemlén tartoznak megjelenni. A tapolczai szemlekötelesek összeírása augusztus hó 9-én és 10-én lesz.

Talált hulla. Kovács Márton felső-zsidi szabadságot beteg katona július 8-án két társával a lesenceistváni grófi erdőn keresztül hazafelé tartott. Utközben elfáradva, társaitól elmaradt az erdőben. Folyó hó 3-án találták meg a feloszlásnak indult holttestét a jelzett erdőben. A vizsgálat fogja kideríteni, hogy a halálesetnél nem forog-e bűntény.

A Tapolczai Rétlecsapoló Társulat folyó hó 4-én közgyűlést tartott **Mojzer Endre** elnöklésével, amelyen a kulturmérnöki hivatal részéről **Rieger Antal** főmérnök volt jelen. Elnök jelenti, hogy a gátat megkaszáltatta s hogy a munkával igénybevevett hadifoglyok élelmezése naponként 4 koronába került. A földművelésügyi miniszter leirt a társulathoz a járulékok elévülésének megakadályozása tárgyában, mire elnök előadja, hogy a hátralékok befizetését szorgalmazta s így elévülés elő nem állhat. A bevonult **Győri János** pénztáros helyett **Takács Istvánt** választja meg a közgyűlés.

A gabonabevásárlás ügyében ugy a főszoigabirói hivatal mint a főjegyzőt folyton zaklatják. A közönséget ezuton is értesítjük, hogy ők a vásárolhatás ügyében megtették a szükséges intézkedéseket, amelyre mindezeideig határozat nem jött. Amint ez ügyben rendelkezés érkezik, azonnal közhírré teszik, tehát addig is kimélje meg a közönség nevezett hivatalokat minden további zaklatástól.

A bor ára a mult hét folyamán igen megszilárdult. Sem a terméskilátások, sem pedig a borközponttól megjelent hírek, nem tudták lenyomni az árakat. A majd minden fővárosi lapban megjelent borközponttól szóló híradást kétkedve olvasták az érdekeltek, mert a bor árának maximalása oly körülményes, hogy gyakorlatban keresztül vinni szinte lehetetlen.

Értesitem a t. ipartestületi tagokat, hogy az Országos Ipartestület 14 évnél idősebb török ifjakat ad ki állami segélyezés mellett tanoncokul. Akik tanoncot akarnak közülük felvenni, jelentkezzenek f. évi augusztus 5-én, 12-én és 19-én az ipartestület helyiségében, hol a felvétel részleteit is megtudhatják. Az ipart. elnökség.

Országos vásár Tapolczán. Még soha sem volt Tapolczán oly gyér vásár, mint folyó hó 1-én lefolyt u. n. nyári vásár, amely rendes körülmények között a leg-ellenkebb szokott lenni, Nem csoda, hiszen a gyenge vásárnak hármas oka volt. Állatvásár, a száj és körömfájás miatt letiltva, eladni való cikk ma oly kevés van, hogy azt még vásár nélkül sem szerezhetjük be, mindezekhez járult még a nagy munkaidő.

A tapolczai volt vincellériskola épületének átadása. Mint említettük a földművelésügyi kormány a tapolczai állami vincellériskolát megszüntette. Az iskola helyiségeit Tapolcza várostól birt. épületet pedig f. hó 2-án adta vissza **Egey Szilárd** központi szőlőszeti és borászati főfelügyelő Tapolcza városnak. Az átadásnál a város előjárósága részéről **Horváth Jenő** főjegyző és **Felisch Antal** előjáró, a földművelésügyi miniszterium részéről nevezett főfelügyelő és **Mock Gyula** felügyelő voltak jelen. Az átadásról jegyzőkönyvet vettek fel. Ezzel a hivatalos el-

járással tehát a volt tapolczai vincellériskola megszüntetése befejezést nyert. A felügyelő-ség székhelye a miniszter további rendelkezéséig Tapolczán marad, de mint tudvalevő annak itthagyasát úgy Tapotcza város, mint a vidék gazdáinak szervezete, a Tapolczavidéki Gazdakör is kérelmezte és reméljük, hogy ezen általános óhajnak a földművelésügyi kormány eleget is tesz. A volt vincellériskolai épülettel tehát már Tapolcza rendelkezik és amint tudjuk, az épületnek a leánypolgári iskola céljaira leendő átalakítási tervet a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felterjesztették. A tervet szerint a jövő tanévet az iskola már itt töltene.

Közélelmezési központok. A földművelésügyi miniszter az élelmiszerek gyors elosztása céljából az ország különböző vidékein központokat létesít. A Közélelmezési Hivatalnak ez szerint öt ilyen központja lesz az országban, ezek közül a Dunántul ellátására **Győrött** lesz a központ, amelyből e vidék egyes élelmező és beszerzési csoportjai szerzik be szükségleteiket.

Baromfi és tojásrekvirálás a balatoni fürdők részére. Az Országos Közélelmezési hivatal a balatoni fürdőközönség ellátása érdekében megengedte, hogy egyes járásokban, ahol az élelmiszerekkel lelketlen üzérkedés folyik, a tejet, tojást és baromfit a járasok szolgabirái rekvirálhassak.

Haláltánc a Balatonon. A mult vasárnap délután Badacsonyban csónakázni mentek a Balatonra **Német Erzsi, Németh Lina** és **Csuba Mariska** tapolczai cseledányok. Velük volt **Németh István** 17 éves gyulakeszi-i legény, **Horváth Kulcsár Mihály** 25 éves kisörsi szabadságos huszár és egy orosz fogoly. A kirándulók hatan voltak a kis csónakban. Vigan, harmonika hangja mellett szórakozott a tarsaság. Már jó távol voltak a parttól, midőn az evező huszár kezéből kicsuszott az evező, hirtelen utána kapott, mire a csónak félrebillent és mindnyájan a Balatonba estek. Megkezdődött erre a halálküzdelem. A parton észrevették a szerencsétlenséget és rögtön segítségére mentek a fuldoklóknak, akik közül a három leányt és az orosz foglyot már teljesen elalélva kihúzták a vízből, a csónakok partra szállították, de a huszár és a 17 éves suhanc elmerültek. Holttestüket másnap fogták ki a parti nádasokból és Badacsonyban temették el. A mentés nehéz és veszélyes munkájában különösen egy katona százados tünt ki, ki emberfeletti vesződség árán négy életet mentett meg a haláltól.

Több udvariasságot a hivatalokban! Ugron Gábor belügyminiszter Zalavármegye törvényhatóságához körrendeletet intézett a hadisegélyezésre és a hadisegélyezettekkel való bánásmódról vonatkozólag. A rendeletben a miniszter meghagyja, hogy minden féllel, de főleg a hadbavonultak családtagjaival szemben gyengédség és figyelem nyilatkozzék meg a községi előjáróságok minden szavában és legyenek udvariasak és előzékenyek azok iránt, akiknek hozzátartozói életüket áldozták a hazáért. Bizonyára alapos indító ok adatta ki a rendeletet, de viszont a hatóságok türelmét is próbára teszi az érdekeltek sokszor semmit sem udvarias viselkedése.

Ezt a hőséget a kánikula melegével sem mérhetjük, mert valóságos saharai levegőben élünk. Ember, állat, mint valami jól fűtött nagy kemencében, ahol enyhet sehol sem találhat, lankadtan támol og, növények mintha forró gőzbe mártották volna rongyként csüngnek. Ilyen időnk van már egy hét óta, amely elől hiába menekszünk az árnyekba, hiába a szobába, vagy a Balaton felmelegedett vizébe. Lehűlést sehol sem találunk. Talajunk meszes voltánál fogva a hősugarakat még jobban felveszik és visszaverik, nem csoda tehát, hogy az országos jelentésben Tapolcza mint legmelegebb hely, 39 Celsius fokkal volt említve. A rettentő hőség különösen az amugy is szomjas és a szárazságtól már is sokat szenvedett kapás növényeinket a teljes elpusztulással fenyegeti. Fánk lombja idő előtt elszáradnak, sőt a csontmagvak közül sok máris a hűtés áldozata.

Ha rövid idő alatt csapadékot nem kapunk, úgy katasztrofális lehet a hőség az egész növényzetre. Itt-ott már a szőlőkben is látszik a nagy hőség nyoma. Még csak ez kell az amugy is sokat szenvedett hazának, hogy aszály sújtsa! Mikor lesz már a szenvedésnek vége...?

Nyilvános köszönet.

Néhai **Schwarz Mór** elhunytá alkalmával, a szegények közt való szétosztás céljából, adakozni kegyesek voltak: **Schnabel Ferenc** ur, **Schwarz Emma** urnő, **Hiller Pál** ur, **Schwarz József** ur és neje, **Schwarz Jakab** ur és családja, **Grósz Lipótné** urnő 10—10 koronát; **Sárvári Lajos** ur, **Sárvári Zoltán** ur, **Heller István** ur, **Heller Endre** ur 5—5 koronát. — A szives adományokért a szegények nevében ezuton mondok köszönetet.

Frisch László,
hitk. elnök.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Előfizető 107. Csak bizalom és türelem, nem fogunk éhezni. Minden intézkedés megtörtént, amit a körülmények megengedtek.

**** kisasszony.** Viszontválaszát megkaptuk, de nem közöljük, mert nem akarjuk elmérgesíteni a dolgot. A vád ellen, hogy az elnököt gyerekkövel támadja, megvédtük. Különben az egész oly tárgyilagoss volt, hogy legyen egész nyugodt a lelkiismerete és töltse kellemesen a nyaralás idejét. Ha van rá ideje, írja meg milyen az élet ott. Üdvözet.

Badacsony. E. A Sió-csatorna munkálatai még igen messze vannak a befejezéstől. — A cikkek szivesen adunk helyet.

Kereszt-utca 6. számú

h á z a m a t,

melyben 4 szoba, konyha és a szükséges mellékhelyiségek vannak, azonkívül istálló, pajta, pince és nagy kert, eladom.

őzv. **HILLER IGNÁCNÉ**

1—3

Kisörsszőlőhegy.

2500 □-öl

szőlőmet terméssel

együtt szabadkézből eladom.

KISS ISTVÁN kertész

Szigliget-hegy, állomás Nemestördemic.

Lakásom a hegyen van a szőlőben.

Biborlóher mag

kapható **SCHÄFFER SÁNDOR**-nál Tapolca

ELADÓ

2 szekér szárított lóhere

2 „ lónak való rokkás széna

7 ásványolajos fahorhó.

Bővebbet: **PILLER JAKAB** malomtulajdonosnál Balatonhenye.

Szőlőgazdák figyelmébe!

Védekezés a lisztharmat ellen

A krajnai szőlőszeti főfelügyelő által hosszabb idő óta kipróbált és legjobban ajánlott

„SALOIDIN“

pótolja a kénport. (Lásd a Borászati Lapok március 25. számát.)

Használati utasítás ingyen!

Megrendeléseket a kiteslet arányában elfogad

Kaszás Soma

fűszerkereskedő, Tapolcza.

Nyomatott

LÓWY B. könyvnyomdájában,

Tapolcza.

Alig néhány
tűk: a világo
csengő haza
olyan szavak
nek csengés
az aranyhoz
hogy ő aran
ő is azt ka
ideálokkal g
tudott hinni
föld magyar
a fákon mé
az emberek
egymást s
jének horizo
a fésző rózs
nak a szem
gott az ideá
szerű és erő
ságbán és i
jében.

Az az ifj
magáról az
életből mé
szavakat is
mutatták n
művészetek
szavakkal e

Azután, k
szelemmel,
politikában,
a szavak

Istent

Egyik had
a baka igazá
ban és Mont

Körülbélül
ezeken a hel
kellett meg
ellenségnel
minden nap
fáradalomma
álomtalanság
a természeti

Mit érzett
ötszörös ell
Mit érezhete
meggyötört
valamelyik
alig bírták.
mihelyt a
hogy a háta
emlegetné a
átaludna.
kellett moz
vizet ova
kukoricalisz
magával, m
nélkül meg
jól esett az
őrségre ne
borjútát a
sátorlapját
végig az é
életsor. Elt
elő. Reggel
Bizony s